

Državni izpitni center

P 0 8 1 A 1 0 3 1 3

TAVASZI IDŐSZAK

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

2008. május 26., hétfő

SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA

1. feladatlap

FELADAT	MEGOLDÁS	PONTSZÁM
1.	a) interjú	1
	b) publicisztikai, társalgási	1
	<i>A két helyes válaszért jár a pont.</i>	1
	c) 1. rész: a bevezető rész megjelöli a szöveg tárgyát, ismerteti az interjúalanyokat <i>Vagy ue. másképpen.</i> 5–6. rész: képet alkot a két sportolónőről: ismerteti személyes adataikat, eddigi eredményeiket <i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
2.	Az Eb-hez hasonlóan a vb-n is hat versenyszámban indulnak, és hat aranyérmét szeretnének szerezni. <i>Vagy ue. másképpen. A teljes, jól megfogalmazott válasz 2 pont. A helyes, de kevésbé lényegre törő válasz esetében 1 pont adható.</i>	2
3.	H	1
	I	1
	I	1
	H	1
	H	1
4.	egy, két (<i>vagy fordítva</i>)	2
	három	1
5.	C	1
	D	1
6.	a) (a győzelmen) kívül <i>vagy</i> (a győzelem) mellett mögöttem van (a világbajnokság)	1
	<i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
	b) első lett <i>vagy</i> győzött	1
7.	<i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
	ellenfél	1
8.	rivális	1
	Furcsa dolgokat szülhet a sors. egy hajóban eveznek	1
9.	1	1
	a) koncentrálni	1
10.	b) idegen	1
	<i>A b) feladat esetében csak akkor adható meg a pont, ha az a) feladat megoldása helyes.</i>	
10.	a) T K K K e g y / e s / ü l / e t	2
	<i>Minden két jó megoldásért 1 pont jár.</i> b) egyesületben	1

11.	a) pontosan	1
	b) D <i>A b) feladat esetében csak akkor adható meg a pont, ha az a) feladat megoldása helyes.</i>	1
12.	a) MTK	1
	b) MTK-nál vagy MTK-ban	1
13.	címvédő	1
14.	E	1
	C	1
15.	a) A	1
	D	1
	b) Erre nem szabad gondolnunk. <i>A helyesen átalakított és leírt mondatért 1-1 pont jár.</i>	2
16.	akkor vagy úgy	1
17.	szemben	1
18.	a) tudjuk	1
	b) tuggyuk	1
	c) összeolvadás	1
19.	gondolok, hiszen	1
	előtt <i>A helytelen javításért 0 pontig pontlevonás jár.</i>	1
20.	Kovács Katalin azt mondta: »Ezek az évek a párosokról szólnak.«	1
	Kovács Katalin szerint ezek az évek a párosokról szólnak. <i>Más helyes megoldás is elfogadható. Csak a helyesen idézett mondatért jár a pont.</i>	1
21.	Tartalom: a műfaji követelményeknek megfelelően fejti ki a véleményét (tématartás, érvelés)	4
	Stílus: a szövegtípusnak való megfelelés (szókincs, arányosság, világosság)	2
	Nyelvhelyesség: pontos, világos fogalmazás, a köznyelvi normatív formák használata, a nyelvjárási alakok kerülése, a helyesírási szabályok követése	3
	Szerkezet: a szerkezeti követelményeknek való megfelelés, helyes, logikus szövegszerkesztés (megszólítás, tárgyalás, befejezés, elköszönés)	2
	Terjedelem: kb.100 szó; 10%-kal rövidebb szöveg esetében a terjedelemért nem adható pont.	1

2. feladatlap

A) Az irányított irodalmi fogalmazás értékelése

A dolgozat témája: Gyurkovics Tibor Anyád egy szent c. novellája

A jelölt a dolgozatában a szempontoknak megfelelően megpróbálja elvégezni az alábbiakban leírtakat.

Ismerteti a novella témáját: **2 pont (ismeret és megértés).**

- 0 pont: Nem, illetve rosszul ismerteti a témát.
- 1 pont: Felszínesen ismerteti a témát, illetve a részlet tartalmát ismerteti.
- 2 pont: Jól, teljességre törekedve ismerteti a témát.

Pl.: A novella témája az elfojtott, majd felszínre tört emberi indulatok következményeinek bemutatása.

Vagy ugyanez másképpen.

Ismerteti az írói elbeszélésmódot: **3 pont (ismeret és megértés).**

- 0 pont: Nem, illetve rosszul ismerteti az írói elbeszélésmódot.
- 1 pont: Felszínesen, illetve csak részben jól ismerteti az írói elbeszélésmódot.
- 2 pont: Jól, de kevésbé lényegre törően ismerteti az írói elbeszélésmódot.
- 3 pont: Jól, teljességre törekedve ismerteti az írói elbeszélésmódot.

Pl.: Az író az egyes szám harmadik személyű elbeszélésmódot választva a főszereplő szemszögéből, párbeszédet is beiktatva mondja el a történeteket. Zömében rövid, tömör, hiányos szerkezetű mondatokat alkalmaz. Ironikusan szól a látszólagos családi idillről.

Vagy ugyanez másképpen. Egy-egy elem ismertetéséért 1-1 pont jár.

Bemutatja a családot és az otthont: **2 pont (alkalmazás és elemzés).**

- 0 pont: Nem, illetve rosszul mutatja be a családot és az otthont.
- 1 pont: Felszínesen mutatja be a családot és az otthont, illetve csak az egyiket.
- 2 pont: Jól, teljességre törekedve mutatja be a családot és az otthont.

Pl.: A novella egy háromtagú család életébe enged betekintést: a szülők rendezett körülmények között, látszólag nagy szeretetben nevelik lányukat. Az apa a lánynak valójában nevelőapja: *nem volt övé a gyerek... Hatéves kora óta nevelte... Tizenkét éve nevelte...* A lány tizennyolc éves, szőke kamaszlány. Otthonuk rendezett: *Szép konyha volt. Hangulatos, piros függöny, beeső napsugár. A falon diótörő, fából, kakukkos óra, csöndes szekrény a zugban.* Látszólag egy igazi, boldog otthon.

Vagy ugyanez másképpen.

Megvizsgálja a családtagok közti viszonyokat: **6 pont (alkalmazás és elemzés).**

- 0 pont: Nem, illetve rosszul mutatja be a családtagok közti viszonyokat.
- 1 pont: Felszínesen, illetve csak részben jól mutatja be a családtagok közti viszonyokat.
- 2 pont: Jól, teljességre törekedve mutatja be a családtagok közti viszonyokat.

PI. férj–feleség: Az anyát a férj szavai alapján ismerjük meg. Idealizált képet fest róla: *ragyogó, tiszta ember...; a világ legkülönb teremtese; ... egy szent. Egy valaki.* Úgy tűnik, saját tulajdonának tekinti őt: *Nem volt övé a gyerek, de az anyja igen.* Az évek folyamán saját arculatára formálta; és elmondása szerint mindennél jobban szereti ezt a nőt, *élete egyetlen szerelmét.*

Vagy ugyanez másképpen.

PI. anya–lánya: A lány az apa szerint nem viszonyult megfelelően anyjához: *kigúnyolta őt, alárendeltjének, játéktáblának tekintette, becsapta, megszólta, lekezelte, nyegle volt vele.*

Vagy ugyanez másképpen.

PI. apa–lánya: Az apa szigorral, ellenvetést nem tűrve, saját értékrendje szerint kívánta formálni a lányt: *nevelte, abajgatta, igazgatta egy nem is létező úton az igazság felé. Hogy legyen ember. Hogy legyen szép. Hogy legyen boldog.* Azt állítja, szereti a lányt: *Szerette ezt a gyereket.; szőke haja bearanyozta férfi- és apaéletét;* sohasem emelt rá kezét. Valószínűleg a lányt is tulajdonának tekinthette, de ő lázadt ez ellen.

Vagy ugyanez másképpen.

Megvizsgálja a főszereplő tettének okát: **3 pont (alkalmazás és elemzés).**

0 pont: Nem, illetve rosszul vizsgálja meg a főszereplő tettének okát.

1 pont: Felszínesen, illetve csak részben jól vizsgálja meg a főszereplő tettének okát.

2 pont: Jól, de kevésbé árnyaltan vizsgálja meg a főszereplő tettének okát.

3 pont: Jól, teljességre törekedve vizsgálja meg a főszereplő tettének okát.

PI.: A férfi a maga módján szerette a lányt, azonban nem tudta elfogadni, hogy az a saját útját járja és nem olyan, amilyenek ő apaként szerette volna. Nem tudott uralkodni indulatain: *Nem túrom el...*, tehetetlenségében összeverte a lányt. Úgy érezte, tette jogos volt, hiszen a szeretet vezérelte.

Vagy ugyanez másképpen.

Kifejti véleményét a családon belüli erőszakról: **3 pont (szintézis és értékelés).**

0 pont: Nem fejt ki véleményét a családon belüli erőszakról.

1 pont: Felszínesen fejt ki véleményét.

2 pont: Jól, de kevésbé meggyőzően fejt ki véleményét.

3 pont: Árnyaltan, meggyőzően fejt ki véleményét.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár netán nem ért egyet a megfogalmazottakkal.

Megfogalmazza véleményét a megjelenített probléma megoldásáról: **3 pont (szintézis és értékelés).**

0 pont: Nem fogalmazza meg véleményét.

1 pont: Felszínesen fogalmazza meg véleményét.

2 pont: Jól, de kevésbé meggyőzően fogalmazza meg véleményét.

3 pont: Árnyaltan, meggyőzően fogalmazza meg véleményét.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár netán nem ért egyet a megfogalmazottakkal.

B) A kevésbé irányított irodalmi fogalmazás értékelésének szempontjai

A dolgozat témája: Kosztolányi Dezső Vasúti tolvaj c. novellájának részlete

A jelölt dolgozatában a szempontoknak megfelelően megpróbálja elvégezni az alábbiakban leírtakat.

Ismerteti a szövegrészlet témáját: **2 pont (ismeret és megértés).**

0 pont: Nem, illetve rosszul ismerteti a témát.

1 pont: Felszínesen ismerteti a témát, illetve a részlet tartalmát ismerteti.

2 pont: Jól, teljességre törekedve ismerteti a témát.

PI.: Az író egy vasúti tolvaj sorsdöntő élményének eredményeképpen bekövetkezett magatartás-változást mutatja be. *Vagy ugyanez másképpen.*

Ismerteti az írói elbeszélésmódot: **3 pont (ismeret és megértés).**

0 pont: Nem, illetve rosszul ismerteti az írói elbeszélésmódot.

1 pont: Felszínesen, illetve csak részben jól ismerteti az írói elbeszélésmódot.

2 pont: Jól, de kevésbé lényegre törően ismerteti az írói elbeszélésmódot.

3 pont: Jól, teljességre törekedve ismerteti az írói elbeszélésmódot.

PI.: Az író a harmadik személyű, múlt idejű elbeszélésmódot és a csattanószerű befejezést választva, tömören, párbeszédet, belső monológot is beiktatva mondja el a történetet. Az elbeszélő maga nincs jelen a történetben.

Vagy ugyanez másképpen. Egy-egy elem ismertetéséért 1-1 pont jár.

Bemutatja a főszereplőt: **3 pont (alkalmazás és elemzés).**

0 pont: Nem, illetve rosszul mutatja be a főszereplőt.

1 pont: Felszínesen, illetve csak részben jól mutatja be a főszereplőt.

2 pont: Jól, de kevésbé árnyaltan mutatja be a főszereplőt.

3 pont: Jól, teljességre törekedve mutatja be a főszereplőt.

PI.: A részlet főszereplője egy férfi, aki már kb. tíz éve vasúti tolvajként éli életét. Valószínűleg »jól végzi munkáját«, hiszen ezidáig még sohasem fogta el a rendőrség. Koráról, külsejéről csak azt tudjuk meg, hogy galamszürke felöltője, kesztyűje és kalapja volt, valószínűleg középkorú lehetett: *Úgy látszik, vénülök.* Feltételezhető, hogy viselkedése, öltözéke és bőrdandjei egy megbízható úriember látszatát keltették.

Vagy ugyanez másképpen.

Megvizsgálja a főszereplő szándékát: **2 pont (alkalmazás és elemzés).**

0 pont: Nem, illetve rosszul ismerteti a főszereplő szándékát.

1 pont: Felszínesen, illetve csak részben jól ismerteti a főszereplő szándékát.

2 pont: Jól, teljességre törekedve vizsgálja meg a főszereplő szándékát.

PI.: A vasúti tolvaj azzal a szándékkal érkezett, hogy elloppja valamelyik utas poggyászát. Ezúttal egy magányos öreg urat szemelt ki, aki *három remek bőrdanddel meg egy krokodilbőr kiegészítéssel* utazott egy első osztályú fülkében.

Vagy ugyanez másképpen.

Megvizsgálja a főszereplő tetteit: **3 pont (alkalmazás és elemzés).**

- 0 pont: Nem, illetve rosszul ismerteti a főszereplő tetteit.
- 1 pont: Hiányosan, illetve csak részben jól ismerteti a főszereplő tetteit.
- 2 pont: Jól, de kevésbé árnyaltan vizsgálja meg a főszereplő tetteit.
- 3 pont: Jól, teljességre törekedve vizsgálja meg a főszereplő tetteit.

Pl.: A tolvaj egy öreg úrhoz ült be a fülkébe. Szokásához híven kiszemelt áldozatával most sem társalgott, mígnem az idős úr megkérte, hogy ügyeljen a poggyászára, amíg ő megvacsorázik. A tolvaj ígéretet is tett. Egyedül maradván kiváló alkalmat adódott szándéka megvalósítására. Felöltözött és várt, hogy a következő állomáson minden nehézség nélkül távozzon a kiszemelt poggyásszal. Tervét azonban nem valósította meg: nem lopta el útitársa poggyászát, és még a felszálló, gyanús tűnő utast is szem előtt tartva várta vissza az öreg urat. A tolvaj ezúttal dolgavégezetlenül tért haza, és úgy döntött, más pályára lép.

Vagy ugyanez másképpen.

Megvizsgálja a főszereplő döntésének okát: **3 pont (alkalmazás és elemzés).**

- 0 pont: Nem, illetve rosszul ismerteti a főszereplő tettének okát.
- 1 pont: Hiányosan, illetve csak részben jól ismerteti a főszereplő tettének okát.
- 2 pont: Jól, de kevésbé árnyaltan vizsgálja meg a főszereplő tettének okát.
- 3 pont: Jól, teljességre törekedve vizsgálja meg a főszereplő tettének okát.

Pl.: A vasúti tolvaj valószínűleg azért nem lopta meg útitársát, mert az bizalommal fordult hozzá: *Kérném szeretettel..., Méltóztassék talán vigyázni a holmimra. Hogy lába ne keljen., De ilyen időkben, tetszik tudni – és mosolygott.* Feltételezhetjük, hogy ilyen még nem történt vele: valószínűleg meglepődött és meghiúsult, ezért nem is tudott mihez kezdeni ezzel az új helyzettel. Az iránta tanúsított bizalom következtében megszólal a lelkiismerete.

Vagy ugyanez másképpen.

Kiejti véleményét a történetekről: **3 pont (szintézis és értékelés).**

- 0 pont: Nem fejt ki véleményét a történetekről.
- 1 pont: Felszínesen fogalmazza meg véleményét a történetekről.
- 2 pont: Jól, de kevésbé meggyőzően fejt ki véleményét a történetekről.
- 3 pont: Jól, meggyőzően fejt ki véleményét a történetekről.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár nem ért egyet vele.

Kiejti véleményét a szólás igazságtartalmáról: **3 pont (szintézis és értékelés).**

- 0 pont: Nem fejt ki véleményét a a szólás igazságtartalmáról.
- 1 pont: Felszínesen fogalmazza meg véleményét a a szólás igazságtartalmáról.
- 2 pont: Jól, de kevésbé meggyőzően fejt ki véleményét a a szólás igazságtartalmáról.
- 3 pont: Jól, meggyőzően fejt ki véleményét a a szólás igazságtartalmáról.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár nem ért egyet vele.